

5) почуття тривоги, засноване на різних емоціях (відраза, обурення, подив), що виникають у результаті зміни звичного місця проживання;

6) почуття неповноцінності внаслідок нездатності впоратися з новою ситуацією.

Головним завданням суспільства на сьогодні є допомогти внутрішньо-переміщеним особам похилого віку адаптуватися до нових умов життя у приймаючій громаді в умовах військового стану.

А. Путінцев та Ю. Пашенко наголошують, що адаптація є складним та багатограним процесом пристосування внутрішньо-переміщених осіб до нового соціокультурного середовища та приймаючого соціуму до новоприбулих осіб, їх соціально-економічних потреб [2, с. 117].

Для вирішення поставленого завдання необхідним є здійснення соціально-педагогічної підтримки за такими основними напрямками діяльності, які враховують психологічні особливості даної вікової категорії:

1. Інформування. Надання ВПО похилого віку інформації про керівництво та структуру приймаючої громади, види матеріальної та соціальної допомоги яку особа може отримати у громаді, основні джерела актуальної інформації загальнодержавного і локального рівнів.

Варто враховувати, що дана категорія має обмежені можливості використання мережі Інтернету та смартфонів, то ж варто використовувати роздруковані проспекти, брошури та усне інформування.

2. Інтеграція. Організація і проведення заходів спрямованих на інтеграцію внутрішньо переміщених осіб похилого віку до громади, шляхом створення об'єднань, груп взаємодопомоги, залучення місцевих жителів до діяльності цих об'єднань.

3. Соціальна самореалізація. Сприяння переходу внутрішньо переміщеної особи з позиції об'єкта соціальної допомоги на позицію суб'єкта, залучення до волонтерської діяльності (допомога військовим, зокрема виготовлення свічок, пошиття форми та білизни, приготування соколиків на заходах у громаді), допомога в організації клубів взаємодопомоги, вже з позиції волонтера і помічника.

Отже, не варто сприймати людей похилого віку тільки як суб'єктів соціальної допомоги, фахівці соціальної сфери мають можливість залучати їх до просоціальної діяльності і використовувати їх соціально-педагогічний потенціал. Представники старших поколінь мають змогу ділитися своїм досвідом і допомагати, тим самим допомагаючи собі не занурюватись у розпач, відчувати себе потрібними суспільству та оточуючим.

Список використаних джерел

1. Кульчицький Т. Правове регулювання соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні: дис. ... докт. філософії: 081 Право. Львів, 2022. 224 с.
2. Путінцев А. В., Пашенко Ю. Є. Адаптація внутрішньо переміщених осіб в регіонах України: сутність, поняття, підходи. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 9. С. 110–121.

Андрій КРАВЧЕНКО

ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ» У ВІТЧИЗНЯНОМУ Й ЗАРУБІЖНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Конкурентоспроможність закладу вищої освіти є критично важливою в умовах сучасного ринку освітніх послуг, де студенти та роботодавці все більше орієнтуються на якість знань, практичний досвід і можливості професійного розвитку, що надає заклад.

Зростання конкуренції між університетами як на національному, так і на міжнародному рівні вимагає від закладів не лише вдосконалювати освітні програми, але й забезпечувати сучасну матеріально-технічну базу, залучати висококваліфікованих викладачів, а також розвивати партнерські відносини з провідними компаніями та іншими навчальними закладами. Успіх конкурентоспроможного закладу багато в чому залежить від його здатності швидко адаптуватися до змін у попиту на ринку праці та впроваджувати новітні технології в навчальний процес. Крім того, важливим фактором є створення комфортних умов для студентів і розвиток у них soft skills, які стають дедалі ціннішими для сучасних роботодавців. Таким чином, конкурентоспроможність університету визначає його здатність відповідати очікуванням студентів і роботодавців, а також сприяє підвищенню престижу закладу, його фінансовій стабільності та залученню талановитих абітурієнтів.

У сучасних умовах впровадження Болонських реформ конкурентоспроможність закладу вищої освіти є особливо важливою, оскільки ці реформи спрямовані на інтеграцію освітніх систем різних країн, створення єдиного Європейського простору вищої освіти та підвищення мобільності студентів і викладачів. Це означає, що університети повинні відповідати міжнародним стандартам якості освіти, щоб забезпечити своїм випускникам можливість продовжувати навчання або працювати в інших країнах. Конкурентоспроможний заклад може запропонувати освітні програми, що відповідають вимогам сучасного ринку праці та вимогам Болонського процесу, наприклад, забезпечити модульну структуру навчання, визнання кредитів ECTS, розвиток компетенцій, необхідних для глобального ринку. Також конкурентоспроможність дозволяє закладу приваблювати талановитих студентів і кваліфікованих викладачів, зміцнюючи його міжнародну репутацію. В умовах, коли студенти мають доступ до різних освітніх установ та можуть обирати навчання не тільки у своїй країні, університети повинні активно працювати над підвищенням своєї привабливості, аби залишатися на рівні з іншими закладами у Європі та світі.

Дослідниця І. Щербак у дисертації аналізує категорію «конкурентоспроможність» і зазначає, що це:

- властивість товару, послуги чи суб'єкта конкурентних відносин виступати на ринку поруч із наявними там аналогічними товарами, послугами чи суб'єктами ринкових відносин;

- потенціальна або реалізована здатність економічного суб'єкта до функціонування в релевантному зовнішньому середовищі, що ґрунтується на конкурентних перевагах і відображає його позицію відносно конкурентів;

- оцінена споживачем властивість об'єкта перевершувати в певний момент часу без шкоди виробнику за якісними і ціновими характеристиками аналогів у конкретному сегменті ринку;

- здатність підприємства досягати постійних високих результатів за рахунок власного розвитку, кооперації з конкуруючими підприємствами, застосування соціально-етичного маркетингу, та задоволення потреб [5; 8, с. 94–95].

З категорією «конкурентоспроможність закладу вищої освіти» пов'язана така важлива категорія, як бренд університету. Бренд університету – це:

- складний і органічний продукт, що поєднує в собі всі аспекти діяльності закладу освіти та робить його привабливим на ринку освітніх послуг;

- є важливим інструментом, що об'єднує послідовний набір емоційних, функціональних і виразних обіцянок цільовому споживачеві (таким виступає не тільки абітурієнт, але й студент, працедавець і держава), які для нього є унікальними та важливими й відповідають усім вимогам та потребам;

- система елементів і заходів, спрямованих на вироблення, представлення й збереження освітнього продукту високого рівня відповідно до специфіки його діяльності та запитів споживачів цільового ринку;

– є суб'єктом освітнього ринку, що пропонує та просуває свій «товар», у вигляді освітніх послуг та освітнього продукту, бренд-персон, подій, територіального бренда через установлення комунікацій зі споживачами за допомогою оптимальної системи інтегрованих маркетингових інструментів [4; 7; 8, с. 95].

Дослідниця М. Горбашевська виокремлює чинники впливу (надання якісних освітніх послуг; імідж навчального закладу; цінова політика; наукова діяльність) та особливості управління закладом вищої освіти в умовах конкурентного освітньо-наукового середовища [1]. На її думку, методами підвищення конкурентоспроможності закладу вищої освіти є: працевлаштування студентів (якщо після закінчення ЗВО студенти мають можливість працевлаштуватися на попередні бази практики, то це збільшує шанси вищого закладу та надає йому ще більше переваг); цінова політика (знижки на оплату, поквартальна оплата, посеместрова оплата та ін. Це можна трактувати з двох позицій: 1. Можливість залучення більшої кількості абітурієнтів; 2. Забезпечення прибутковості ЗВО); проведення освітніх реформ, які збільшать шанси ЗВО та стануть запорукою для надання ефективних та якісних послуг.

І. Шевченко та В. Цема обґрунтовують есенціальну характеристику категорії «конкурентоспроможність закладу вищої освіти». Дослідниці так тлумачать означену категорію: «конкурентоспроможність закладу вищої освіти» – це здатність закладу вищої освіти в даний момент часу та в майбутньому здобувати переваги в конкурентній боротьбі на ринку освітніх послуг завдяки ефективним управлінню внутрішніми ресурсами й резервами навчально-методичної та наукової діяльності, адаптації до зовнішніх чинників, найбільш повному задоволенню попиту здобувачів вищої освіти інноваційними освітніми послугами з метою досягнення стратегічних цілей [6].

Безперечно, на конкурентоспроможність закладу вищої освіти впливають принципи функціонування: автономія, академічні свободи тощо [2]. Якість освіти, зокрема і вищої, визначає обличчя навчального закладу і його місце у вітчизняному й світовому освітньо-науковому просторі [3; 9].

Список використаних джерел

1. Горбашевська М. О. Конкурентоспроможність закладу вищої освіти: чинники впливу та особливості управління. *Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи* : матер. II міжнар. наук.- практ. конф., м. Маріуполь, 18–19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. С. 38–40.
2. Мокляк В. М. Розвиток автономії в університетах України : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2017. 464 с.
3. Мокляк В. М., Мокляк О. І., Петренко Л. М. Автономія університету і якість вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми, 2023. № 7. С. 380–395.
4. Сорока О. В., Кривцова М. С. Бренд закладу вищої освіти – основа конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 19. Ч. 3. С. 65–70.
5. Фартушняк О. В., Пилипенко А. А., Пасічник І. Ю. Конкурентоспроможність продукції промислового підприємства: організація управління та маркетингове забезпечення : монографія / Харків. нац. економ. ун-т ім. Семена Кузнеця. Харків : Лібуркіна Л. М., 2017. 275 с.
6. Шевченко І., Цема В. Конкурентоспроможність закладу вищої освіти: есенціальна характеристика. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 2/1. С. 17–20.

7. Шевченко О. Л. Особливості створення і розвитку бренда вищого навчального закладу. 2018. С. 36–38. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/24541/1/36-38.pdf> (дата звернення: 01.10.2023).

8. Щербак І. В. Стратегії позиціонування провідних університетів Західної Європи в міжнародному інформаційному просторі : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01. Полтава, 2023. 642 с.

9. Kononets N., Pchenko O., Mokliak V. Future Teachers Resource-Based Learning System: Experience of Higher Education Institutions in Poltava City, Ukraine. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 2020. Vol. 21 (3). P. 199–220.

Дмитро ДАНАК

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЬНИХ ПРОГРАМ З РОБОТОТЕХНІКИ В НУШ

Ми живемо в епоху цифрових технологій, і технології повністю змінили наше життя та присутні майже в кожному його аспекті. За останні кілька років технології також пробилися в освітній сектор, з'явилася освітня робототехніка. Роботи, які колись були просто персонажами наукової фантастики, знайшли своє місце в класах шкіл і доводять, що мають дуже позитивний вплив на навчання дітей. Інтеграція робототехніки в освіту знаменує значний стрибок у нашому підході до викладання та навчання. Оскільки ми стоїмо на порозі технологічної революції в освіті, робототехніка стає ключовим інструментом. Не лише для передачі знань, а й для зміни самого освітнього середовища. Це обіцяє зробити освіту більш інтерактивною, захоплюючою та адаптованою до індивідуальних стилів навчання.

Низка переваг освітньої робототехніки безпосередньо сприяють цілісному розвитку дітей. Серед таких: робототехніка розвиває логічне мислення та сприяє розв'язуванню проблем; заохочує креативність та інновації; сприяє практичному навчанню STEM; покращує навички співпраці; розвиває терпіння і наполегливість; готує до майбутнього ринку праці та підвищує впевненість у цифрових навичках.

Зараз використання робототехніки в освіті швидко розвивається, виходячи за межі простої новизни та стаючи невід'ємною частиною навчальних програм на різних рівнях навчання. Від початкових класів до університетських лабораторій викладачі та студенти досліджують багатогранні переваги робототехніки в навчанні. Цей сплеск інтересу пов'язаний не лише з привабливістю технологій; мова йде про визнання величезного потенціалу робототехніки для покращення результатів навчання.

Робототехніка в освіті пройшла довгий шлях. Робототехніка, яка спочатку розглядалася як передовий інструмент для вищої освіти та досліджень, тепер проникла на всі рівні шкільної освіти. Ранні програми були зосереджені на навчанні основам програмування та принципам інженерії, але сьогодні освітні роботи – це багатофункціональні інструменти, які підтримують широкий спектр предметів, зокрема математику, природничі науки, лінгвістичні та суспільні науки. Ця еволюція відображає ширший технологічний прогрес і зростаюче визнання важливості STEM-освіти з раннього віку.

Такі еволюційні процеси не минули й українську освіту, яка перебуває у стані інтенсивного реформування – розробки нових стандартів та концепції нової школи [3]. В Україні з 2018–2019 рр. відбувся старт нової української школи, у формулу якої закладено STEM-навчання. Одним із напрямків такого навчання є саме робототехніка. Тому існує необхідність у введенні освітньої робототехніки у навчальний процес закладів загальної середньої освіти як обов'язкового компонента шкільної програми.